KÜTAHYA

43

Yüzölçümü: 11.875
NÜFUS: 497.089
İLÇELER: Altıntaş, Domaniç, Emet, Gediz, Simav, Tavşanlı.
KÖY SAYISI: 590.
DOKTOR SAYISI: 110
HASTANE YATAK SAYISI: 1195
OKUR-YAZAR ORANI: % 78.5
OTOMATİK TELEFON KODU: Yok.

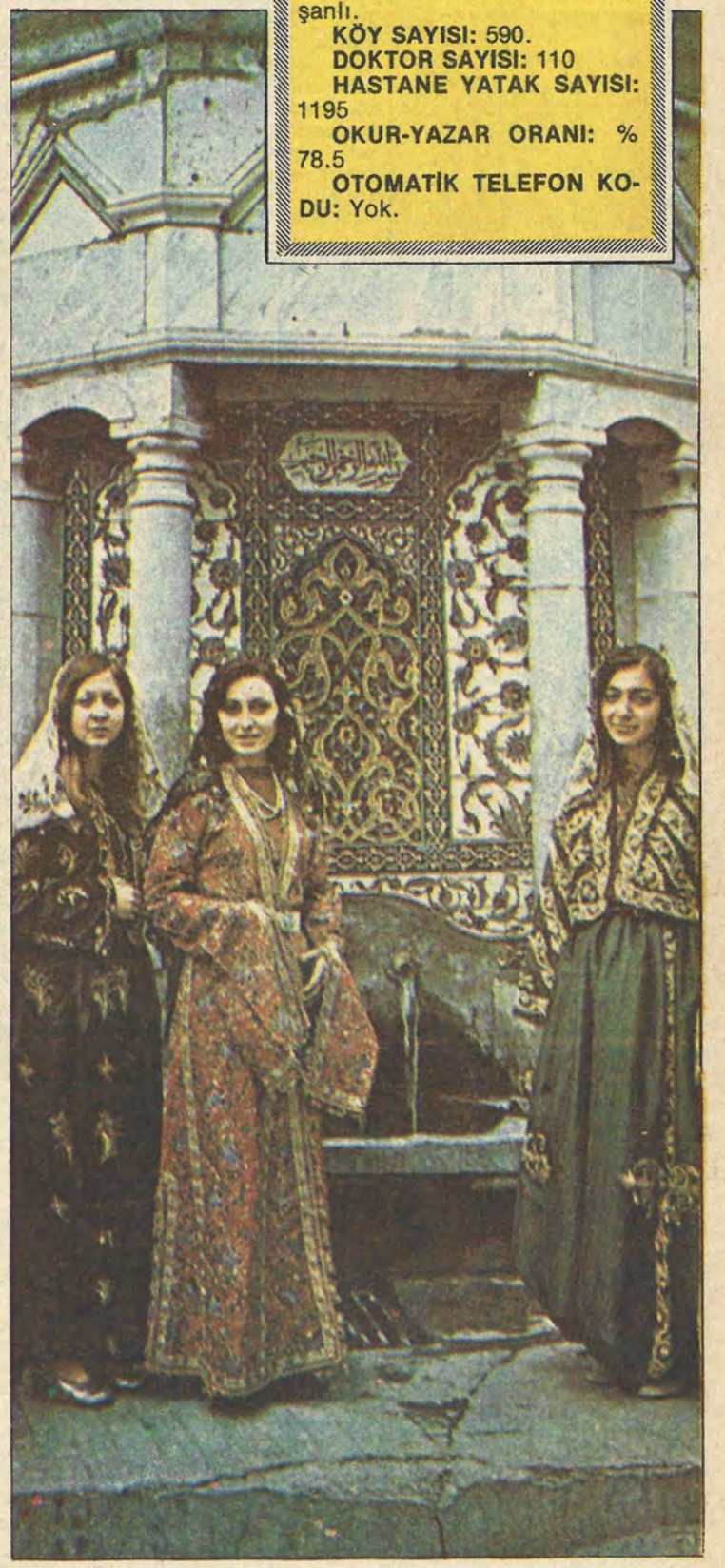

Çinicilik ve el sanatları çok gelişen Kütahya, zengin tarih hazinelerinin sahibidir

Türk kültüründe imzası olan ilimiz

HASAN BİLCAN

ESKİ çok eski dönemlerde, dul bir kadın pazar yerlerinde sattığı testiler, tabaklar, vazolarla ün yapmış. Tüm müşteriler hem zarif hem de sağlam çanak - çömleklerden tükenmeden satın alabilmek için kadının yolunu gözler olmuşlâr. Ancak bu işten memnun olmayanlar da çıkmış elbette. Pazarların diğer satıcıları herkesin elindeki son kuruşu dahi çekinmeden vererek dul kadının vazolarını, tabaklarını, testilerini kapışması sonucu iflas edecek duruma gelmişler. Bunun üzerine aralarında toplanan diğer satıcılar, dul kadının bütün marifetinin yaptığı çanak - çömleklerin toprağından kaynaklandığını anlayarak kadını izleyip aynı yerden toprak almaya karar vermişler.

Bir pazar dönüşü kadını gizlice izlemişler. Dul kadın uzun bir süre yol aldıktan sonra bugünkü Kütahya'nın bulunduğu yere gelmiş, küçük bir tepeden heybesini toprakla doldurarak geri dönmüş. Bu olaydan sonra bütün çanak - çömlekçiler burada toplanıp atölyeler açmışlar ve kendilerine bir şehir kurmuşlar."

Evet bugün bir cini beldesinde Kütahya'dayız.Kuruluşu bu efsane ile anlatılan Ege bölgesinin şirin kenti Ulusal Kurtuluş Savaşı'nda da Başkomutanlık Meydan Savaşı'nın Türk'ün eşsiz zaferine tanıklık etmiştir.

Geçmişi Frigyalılara kadar uzanan Kütahya'da Lidyalılar, Romalılar, Bizanslılar, Selçuklular, Germiyanoğulları ve Osmanlılar yaşamışlar ve kültür izlerini bırakmışlardır. Özellikle Selçuklular, Germiyanoğulları ve Osmanlı dönemlerinde meydana getirilen kültür yuvaları, yetiştirdikleri şairler, sanatçılar ve büyük devlet adamları ile Türk kültürünün gelişimine katkıda bulunmuşlardır.

Adı nereden geliyor

İlk kurulduğu yıllarda adı "Seramorum" idi. Bu, "Seramik kenti" anlamına gelen bir addı. Daha o zamanlardan bu ilin toprağının seramik için ne denli elverişli olduğu biliniyordu. Sonra Frigyalılar bu kentin adını kendi dillerine uydurup "Kotiyum"a çevirdiler. Bizanslılar da bu adla andılar kenti. Kotiyum kenti Türklerin eline geçtikten sonra Türk diline daha uygun bir şekilde "Kütahya" diye anılmaya başladı. Selçuk Türkleri zamanından bu yana bu adla anılagelmektedir...

iklimi

Denizden yüksekliği 950 metre olarak kabul edilen Kütahya, bol ormanlı bir bölgede bulunuşu nedeniyle, çok rutubetlidir. Yazın sıcaklık 25 derecenin altına inmez, 30 dereceyi de pek aşmaz, yaz geceleri serindir. Kışlar sert ve yağışlıdır. Temmuz-Ağustos çok kurak, diğer aylarda günlerce süren yağmur görülür. Yılın 100-110 günü tam güneşli, 80-90 gün tamamen kapalı ve yağışlı, geri kalan günler parçalı bulutludur.

Nasıl Gidilir

İstanbul ve Ankara'dan Ege Bölgesi'ne giden bütün trenler, Eskişehir'den hat değiştirerek, Kütahya'ya varırlar. Karayolu düzgün ve işlektir. Doğrudan bu kente otobüsler olduğu gibi, buradan geçen bütün otobüsler de yolcu getirir.

Sizlere hizmet vermekten mutluyuz

ANADOLU BANKASI
Hazine Bankası

Kentlerimizin tarihçesi bir kültür hizmeti olarak GARANTİ BANKASI'nca hazırlanmıştır

Politik Kimliği

1950
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 89.8

Partiler	Aldığı oy
CHP	62.992
DP	87.792
MP	19.317

1954
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 88.3

Partiler	Aldığı oy
CHP	35.144
CMP	12.658
DP	87.140
Bağımsızlar	

1957
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 79.8

Partiler	Aldığı oy
CHP	43.881
CMP	15.410
DP	73.429
HP	7.761

1961
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 81.6

Partiler	Aldığı oy
AP	50.156
CHP	40.177
CKMP	53.155
YTP	3.237

1965
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 68.2

Partiler	Aldığı oy
AP	81.850
CHP	25.059
CKMP	4.050
MP	14.187
YTP	3.019
Bağımsızlar	359

1969
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 61.3

Partiler	Aldığı oy
AP	72.406
CHP	25.440
CGP	5.878
MP	4.623
MHP	4.095
TBP	3.552
TİP	1.494
Bağımsızlar	1.208

1973
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 58.7

Partiler	Aldığı oy
AP	53.824
CHP	21.734
CGP	6.138
DP	18.234
MP	1.267
MHP	4.194
MSP	17.874
TBP	1.782
Bağımsızlar	55

1977
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 80.0

Partiler	Aldığı oy
AP	117.478
CHP	44.827
CGP	3.683
DP	3.076
MHP	9.498
MSP	13.491
Bağımsızlar	437

KÜTAHYA ANAYASA HALK OYLAMASI SONUÇLARI:

YIL: 1961

Kabul	Red
% 42	% 58

YIL: 1982

Kabul	Red
% 93	% 7

KÜTAHYA VALİSİ: SANER ARMAN

«Kütahya madencilik açısından büyük potansiyel sahibidir»

EKONOMİK kalkınmanın itici gücü sanayileşmedir. Ara malları ve yatırım malları sanayilerini kuramayan uluslar, ekonomik açıdan dışa bağımlı olmaktan kurtulamazlar. Ekonomik bağımsızlığını kazanamamış toplumların ulusal bağımsızlığa da ciddî tehlikeler içersindedir. 1960'lı yıllarda açık seçik ortaya çıkan bu gerçek Türkiye'nin planlı dönemle birlikte sanayileşmeyi temel tercih olarak seçmesine neden olmuştur. Özellikle madenler açısından büyük bir doğal potansiyele sahip olan Kütahya ili, içine dönük, kapalı bir sosyo-ekonomik yapı, gereğince kamu desteği görememe gibi nedenlerle ulaşması gerekli sanayi düzeyine çıkamamıştır. Ancak son yılların ekonomik bunalımlarından kaynaklanan, yeni iş ve gelir kaynakları arama çabaları bu sosyo-ekonomik yapıyı çatlatmış ve sanayileşme alanında ciddî atılımların yapılmasına neden olmuştur. Özellikle geniş tabanlı, halk ve işçi ortaklıklarının oluşturduğu kuruluşlar mevcut ekonomik potansiyeli değerlendirme uğraşına girmişlerdir. Kütahya Porselen Sanayii, Çini-Koop., Gediz Pamuk Ipliği, Simav Orman Ürünleri, Hisarcık kaolen-kuvarts-feldspat yıkama, eleme, kuruluş halindeki Gediz ambalaj, Abide kendir, Yeşilköy baklivat tasnif, Akçaalan dokuma tesisleri bu çabanın birer ürünüdür.

KÜTAHYA BELEDİYE BAŞKANI: BURHAN MEREYER

«Bütün cadde ve sokaklar asfaltlandı, sıra hal binası yapımında»

KÜTAHYA, nüfusu 120 bine yaklaşan modern bir sanayi şehri olma yolundadır.

Yüzyıllardır medeniyetin beşiği ve Anadolu'nun kültür merkezi olan Kütahya'da hızlı bir nüfus artışı olmaktadır.

Nüfusun büyümesine orantılı olarak şehrimizin sorunları da büyümektedir. Biz belediyemizin kısıtlı malî imkânları içinde Kütahya'ya hizmete çalışıyor ve bunu zevkli, şerefli bir görev olarak kabul ediyoruz. Öncelikle şunu belirtmek isterim ki Kütahya'ya yapmaya çalıştığımız en küçük bir hizmette dahi bütün belediye personelinin emeği vardır. Belediye personeli bu güzel şehre ve değerli hemşehrilerimize feragat ve ve fedakârlıkla hizmet etmektedirler.

Kütahya'ya yaptığımız hizmetleri özetlemek gerekirse:

Şehrimizin hemen hemen bütün cadde ve sokakları asfalt yapılmış, yollar genişletilmiş ve yükseltilmiştir. Asfalt yol yapmak bugün hali döşemek kadar pahalıdır. Ama biz yine de şehrimize bu hizmetten kaçınmadık. Keza, tretuvarlar konusunu hallettik. Yayalar için rahat nefes aldıran tretuvar yapımını gerçekleştirdik.

Kütahya'mıza büyük hizmetlerden birisi daha modern bir hal binası yapımıdır. 30 milyona mal olacak ve 53 işyeri bulunacak hal binası Kütahya'ya son derece fayda sağlayacaktır. Kömür satışlarını düzenli bir hale getirdiğimizi ve halkımızın sıkıntı çekmediğini yine memnuniyetle belirtiriz. Artık kömür alırken vatandaşın çektiği eziyetler alınan önlemlerle kaldırılmış, dert kuyrukları önlenmiştir.

Makina İkmal Müdürlüğü diğer illere örnek teşkil edebilecek, güzel bir yapıya ve sisteme kavuşturuldu. Zabıta, su işleri, park - bahçeler, otobüs, temizlik hizmetleri de büyük bir disiplin ve olumlu gelişmeler içinde yürütülmektedir. Halkın yıllardır arzuladığı imar faaliyetleri de, yine modern şehirciliğin gerektirdiği esaslar ve halkımızın arzuları doğrultusunda gerçekleştirilmekte, şehrimizin yararına olan kamulaştırma ve yol açma çalışmaları sürmektedir.

Şehrimizin ekonomik hayatı için büyük önem taşıyan Menderes İşhanı'nın yapımı sürmektedir. Altyapı hizmetleri yanı sıra, belediyemiz geniş kitleleri ilgilendiren sosyal, kültürel ve ekonomik çalışmalarını da başarı ile sürdürmektedir. Şehir esnafı için gelir kaynağı olan fuar, aynı zamanda halkımızın dinlenme ve eğlence ihtiyacını karşılamakta diğer komşu illere örnek olmaktadır.

Belediyemiz ayrıca binlerce yoksul ve muhtaç vatandaşlarımıza hizmet götüren sosyal yardım ve kültür vakfının kuruluşunda yer aldığı gibi, çalışmalarını da desteklemektedir. El sanatları kursları ile genç kızlarımız meslek sahibi yapılmaktadır. Kütahya'ya bir kültür hazinesi kazandırılmıştır.

"Atatürk'ün" doğumunun 100. yılına armağan, "Kütahya Kitabı", vilayet ve İstanbul, Üniversitesi ile birlikte belediyemizce Kütahya'ya kazandırılmış, satışa sunulmuştur. Çağımızda en önemli bir gelir kaynağı olan turizm çalışmaları da imkânlar ölçüsünde yapılmakta, şehrimize gelen yerli ve yabancı turistlere gereken yardımlar yapılmaktadır. Dünyaca ünlü şifa kaynağı Yoncalı kaplıcalarının belediye sınırlarına geçmesi sonucu, belediyemiz Yoncalı'ya da hizmet vermeye başlamıştır.

Bütün bu hizmetler yapılırken, belediyemizin "üreten" bir kuruluş haline gelmesi ve azamî tasarrufa uyulmasına özen gösterilmektedir. Şüphesiz noksanlarımızın ve hatalarımızın olmadığını söylemek mümkün değildir..

ÖNEMLİ KİŞİLER

ŞEYHÎ - (1371 ?-1431?)- Asıl adı Yusuf Sinaneddin olan divan şairi. Öğrenimini Kütahya'da şair Ahmedî ve öteki bilginlerden gördü. İran'a gidip tasavvuf ve tıp öğrendi. Dönüşünde önce Germiyan Beylerinin daha sonra da Çelebi Sultan Mehmed'in özel hekimliğini yaptı. Ünlü yapıtı Har-nâme.

ABDURRAHMAN NUREDDİN PAŞA - (1836 - 1912) Vali babasının yanında kethüdalık, divan kâtipliği yaparak Osmanlı topraklarını dolaşıp daha sonra çeşitli yöneticilik görevleri yaptı. Abdülhamid II tarafından sadrazamlık teklif edildiğinde gençlik ve deneyimsizliğini ileri sürerek kabul etmek istemedi ama zorla atandı ve 70 gün bu görevde kalıp azledildi, Kastamonu, Aydın, Edirne valiliklerinde bulundu. 1895'de Adliye Nazırı oldu, sadrazam vekilliği yaptı, yeniden sadrazamlık teklif edildi kabul etmedi.

ASIM GÜNDÜZ - (1880 - 1970) - Orgeneral, Genelkurmay İkinci Başkanı, Kurtuluş Savaşı komutanlarından milletvekili.

ŞEYH SEYFİ AYDIN - (1874 - 1925)- Kütahya Belediye Reisi, İlmiye mensubu, TBMM'nin ilk ve ikinci döneminde milletvekili, İstiklâl Madalyası sahibi, Germiyanzedeler'den.

Nüfus

1980 yılı sayımına göre Kütahya'nın nüfusu toplam 497 bin 89 kişidir. Nüfusun 162 bin 31'i şehirlerde yaşarken 335 bin 58 kişi de köylerde oturmaktadır.

Nüfus yoğunluğunun kilometrekareye 42 kişi olduğu Kütahya'da, genel nüfusun yüzde 67'si köylerdedir.

Ancak il genel nüfus artış hızının yüzde 11.33 olduğu merkezlerde yüzde 34.12'ye kadar yükselirken köylerde yüzde 1.17'ye düşmektedir.

İlçe merkezleri içinde en kalabalık nüfus 99 bin 998 kişi ile merkez ilçede, en fazla köy nüfusu ise 69 bin 387 kişi ile Simav ilçesi köylerinde yaşamaktadır.

Protokol

- ★ Vali: Saner ARMAN
- ★ Belediye Başkanı : Burhan Mereyer
- ★ Cumhuriyet Savcısı: N. Metin Gülenler
- ★ Ağır Ceza Reisi: Rıfat Bavbek
- ★ Emniyet Müdürü: Edip Çakan
- ★ Belediye Turizm Müdürü: İhsan Tunçoğlu
- ★ Defterdar: Mahir Aydın
- ★ Müftü: Fahrettin Işık
- ★ Sosyal Yardım ve Kültür Vakfı Genel Başkanı: Nafi Güral

Vergi Rekortmenleri

Şerafettin Domaniç	4.973.234
Mehmet Ali Domaniç	4.899.038
Mehmet Sezgin	4.426.604
Yıldırım Şenel	4.202.551
Ahmet Büyükuğur	4.081.778

EĞİTİM

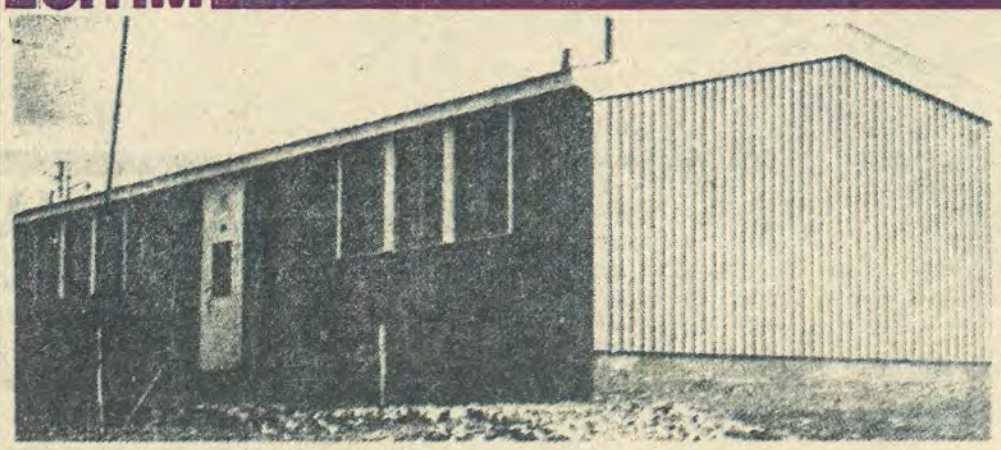

Köylerde gerekirse, baraka okullar da yapılan eğitim oldukça başarılı olmakta.

Toplam 62 bin 270 ilkokul, 19 bin 726 orta öğretim öğrencisinin bulunduğu Kütahya, eğitim olanakları bir hayli geniş illerimizdendir.

Okuma-yazma oranı yüzde 78,5'e ulaşan Kütahya'da özellikle orta öğretimde, erkek öğrencilerin sayısı fazladır. İlköğretimde, ilçeleri de gözönüne alırsak 29 bin 888 kız öğrenciye karşılık 32 bin 382 erkek öğrenci vardır. Orta öğretimde ise toplam 4 bin 68 öğrenci ve 15 bin 658 erkek öğrenci bulunmaktadır.

İlk öğretimde, 1528'i köylerde olmak üzere toplam 2 bin 256 öğretmenin bulunduğu Kütahya'da, orta öğretimde de 1223 öğretmen vardır. İlde, orta öğretimde edebiyat, fizik, yabancı dıl gibi derslerde öğretmen gereksinimi duyulurken, ilköğretimde de hissedilir bir öğretmen ihtiyacı vardır.

Kütahya'da ilköğretim, toplam 716 ilkokulda sürdürülmektedir. Bu okulların 665'i köylerde, 51'i ise il ve ilçe merkezlerindedir.

Toplam 16 lisenin bulunduğu Kütahya'da üç endüstri meslek lisesi, dört kız meslek lisesi ve altı tane İmam Hatip Lisesi vardır.

İLÇELERİNİ TANIYALIM

Simav...

MERKEZ

Nüfusu 162 bin 434 olan merkez ilçenin yüzölçümü de 3 bin 232 kilometrekaredir. İlçedeki nüfus yoğunluğu, kilometrekareye 50 kişidir.

Merkez ilçeye bağlı 164 köy bulunmaktadır.

ALTINTAŞ

Kütahya'nın güneydoğusunda, Kütahya'ya 58 kilometre uzaklıkta bin 210 kilometrekare yüzölçümü olan ilçedir. Nüfusu 29 bin 611 kişidir. Kütahya'nın nüfus yoğunluğu en düşük olan ilçesidir.

Altıntaş ovası, Kütahya'nın tahıl ambarıdır. Ovada her türlü tahıl, bakliyat ve sanayi bitkisi yetiştirilmektedir. İlçede hayvancılık da gelişmiştir.

DOMANİÇ

Toplam 20 bin 278 kişilik nüfus varlığı ile Kütahya'nın en küçük nüfuslu ilçesidir. Yüzölçümü 619 kilometrekare nüfus yoğunluğu 33'tür.

Kütahya'nın batısında, Kütahya'ya 90 kilometre uzaklıkta yeralan Domaniç 1960 yılında ilçe olmuştur. Ekonomisi, tarım hayvancılık ve ormancılığa dayanır.

EMET

Kütahya'nın güneybatısında, il'e 105 kilometre uzaklıktadır. Nüfusu 56 bin 652 yüzölçümü ise, bin

Tavşanlı ilçesinden görünüm...

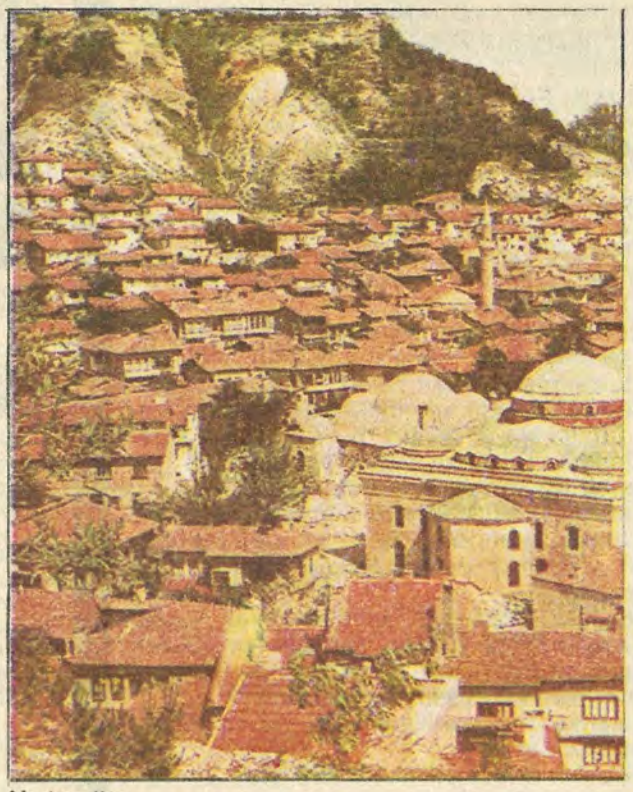

Merkez ilçe...

605 kilometrekaredir. İlçeye bağlı 73 köy bulunmaktadır.

Dört bir yanı dağlarla çevrili olan ilçede, zengin linyit kömürü ve boraks madenî yatakları vardır. Ayrıca ilçede bol miktarda kaplıca bulunmaktadır. Emet'in temel geçim kaynağı tarımdır. Bağcılık gelişmiştir.

TAVŞANLI

Yüzölçümü bin 804 kilometrekare olan ilçenin nüfusu da 79 bin 770 kişidir. Nüfus yoğunluğu 44 olan Tavşanlı'ya bağlı 104 köy bulunmaktadır.

İlçe, linyit işletmeleri ile her geçen gün biraz daha büyüyerek gelişmektedir. Leblebisi tüm yurtta tanınmıştır.

SİMAV

Kütahya'ya 150 kilometre uzaklıkta, nüfusu 80 bin 101, yüzölçümü ise bin 687 kilometrekaredir.

İlçe nüfusunun önde gelen geçim kaynağı halıcılıktır. Kurulan iplik fabrikası ihtiyacı karşılamadığı için, Isparta'dan iplik getirtilmektedir. Ayrıca, modern yöntemlerle yapılan tarımda verim oranı yüksektir. Simav'da hayvancılık da gelişmiştir.

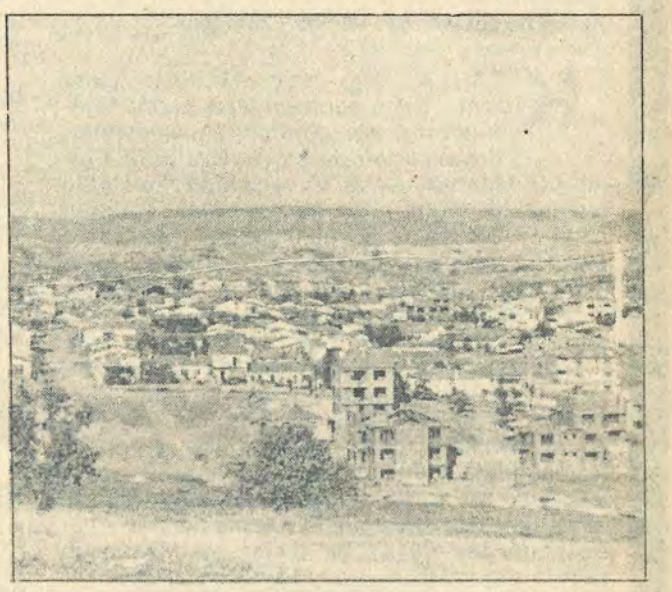

Gediz ilçesi...

GEDİZ

Kütahya'ya 100 kilometre uzaklıkta, 68 bin 243 kişilik nüfusu ve bin 719 kilometrekare yüzölçümü vardır. Nüfus yoğunluğu 40 olan ilçeye bağlı 76 köy vardır.

Gediz 1970 yılının Mart ayında geçirdiği şiddetli depremle yerle bir olmuş ve eski Gediz'e 7 kilometre uzaklıktaki "Karılar Pazarı" mevkiine taşınmıştır. İlçe büyük çabalarla yeniden kurulmuştur.

Gediz'de tahıl, sebze, vişne, kiraz, üzüm ve kendir bol miktarda yetiştirilmektedir. Gökler kasabası yakınlarından çıkarılan linyit madeni de ilçe ekonomisine katkılarda bulunmaktadır.

Nerelerde kalınır

Gönen Oteli: 102 yatak kapasiteli, banyolu, lokanta, bar.

Gül Palas: Cumhuriyet Meydanı: Tel: 1233-1759 41 odalı.

Gül Palas II: Lise Cad. Tel: 2135-2325 banyolu, 50 odalı.

PARK Oteli: Afyon Cad. No. 20 Tel: 2149-2310 28 odalı.

Otel Harlek: Eskişehir Yolu 23 Km. Ilıcalı, banyolu, kaloriferli, lokanta, 33 odalı.

Haraman Oteli. Hükümet Konağı arkası Tel-144 Simav.

Poyrazoğlu Oteli - İzmir Cad. 18 Odalı, Simav.

Eynasıl Kaplıcası: Banyolu, 20 odalı, kalorifer, lokanta, Tel: 154.

Sağlık Hizmetleri

Kütahya'da çocuk yetiştirme yurtlarına önem verilmekte...

DEVLET HASTANESİ'NDE 440, SSK HASTANESİNDE 200 YATAK KAPASİTESİ VAR...

Kütahya, sağlık hizmetleri açısından fazla sorunlu bir il değildir.

İl merkezinde 440 yatak kapasiteli bir Devlet Hastanesi ile 200 yataklı Sosyal Sigortalar Kurumu Hastanesi ve 100 yataklı Hava Hastanesi bulunmaktadır.

İlçelerdeki sağlık hizmetleri potansiyeli ise şöyledir:

Tavşanlı ilçesinde 50 yataklı Devlet Hastanesi, 125 yataklı modern Sosyal Sigortalar Hastanesi, Tunçbilek kasabasında 30 yataklı Sosyal Sigortalar Hastanesi vardır.

Emet ilçesinde 50 yataklı Devlet Hastanesi ile 25 yataklı Sosyal Sigortalar Kurumu Hastanesi hizmet vermektedir.

Gediz ilçesinde de 50 yataklı bir Devlet Hastanesi ve 25 yataklı Sosyal Sigortalar Hastanesi bulunmaktadır.

Simav ilçesinde ise sağlık hizmetleri 100 yataklı Devlet Hastanesi ile verilmektedir.

Domaniç ve Altıntaş ilçelerinde ise hastane bulunmadığı gibi herhangi bir sağlık ocağı da yoktur.

TÜRKİYE GARANTİ BANKASI Sunar

Aizani harabelerinden Jüpiter Tapınağı...

KÜTAHYA ilinin tarihi Hititlere kadar uzanır. Daha sonra onların yerini Frigyalıların aldığı görülür. Bu topraklar, Frigyalılardan da Lidyalılara intikal etmiştir. Milâttan Önce VI. yüzyılda Persler'in egemenliği altına giren bu topraklar, Milattan önce IV. yüzyılda Büyük İskender tarafından Makedonya İmparatorluğu'nun sınırları içine katılmıştır. Büyük İskender'in ölümünden sonra, Makedonya İmparatorluğu parçalanırken, bu toprakları Bitinya ve Bergama krallıkları aralarında paylaşmışlardır. Ancak, onların buralardaki egemenlikleri fazla sürmemiş; Milâttan Önce II. yüzyılda bu topraklar, Roma'nın hâkimiyeti altına girmiştir. Romalıların uzun egemenlik yıllarından sonra 395 yılında Roma İmparatorluğu'nun parçalanıp ikiye ayrılmasıyla bu topraklar da Anadolu'nun pek büyük bir kısmı gibi Bizans'ın payına düşmüştür.

Kütahya'nın Bizans döneminde birden büyük bir önem ve değer kazandığı görülmüştür. Konya yolu üzerinde önemli bir piskoposluk merkezi olan Kütahya, dinsel açıdan da büyük bir önem kazanmıştır. 1971 yılındaki Malazgirt Zaferi'ne kadar Bizans'ın bu yöredeki hâkimiyeti sürmüştür. Malazgirt Zaferi ile Anadolu'nun kapılarını açan Türkler, hızlı yayılışları sırasında bu topraklarda Anadolu fatihi Kutalmışoğlu Süleyman Şah kumandasındaki Türkler tarafından ele geçirilmiştir. Ancak, Bizanslılar, pek büyük önem ve değer verdikleri bu piskoposluk merkezini tekrar geri almak için birçok girişimlerde bulunmuşlar, bunların bazıları pek kısa süreler için başarılı olmuştur. Bu topraklar uğruna Bizanslılarla Selçuk Türkleri arasında hayli savaş olmuş ve pek çok kan dökülmüştür. Nihayet Büyük Selçuklu Hükümdarı Sultan Alâeddin Keykubat, burada Bizanslıları ağır bir hezimete uğratarak, yörede Türk'ün mutlak egemenliğini ilân etmiştir.

Selçuklardan sonra bu topraklarda Türk Germiyanoğulları'nın egemen oldukları görülür. Germiyanoğulları, daha sonra Osmanoğulları ile iyi ilişkilere girmişler; Germiyan Beyi, diğer komşularına karşı ülkesini daha iyi koruyabilmek için kızını Yıldırım Beyazıt ile evlendirerek, Osmanoğulları ile aile bağları kurduğu gibi, bu yöreyi de çeyiz olarak Osmanlı hükümdarı Murad Hüdavendigâr'a vermiştir. Daha sonra, 1429 yılında Germiyanoğulları'ndan II. Yakup Bey'in vasiyeti üzerine bu topraklar tamamen Osmanlı devletine intikal etmiştir.

Osmanlı dönemi boyunca Kütahya, Anadolu eyaletinin merkezi olmuş, bu nedenle büyük bir gelişme göstermiştir. XVII. yüzyılda Celâli kargaşalıklarına sahne olan bu topraklar, XIX. yüzyılda âsi Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın oğlu İbrahim Paşa kumandasındaki âsi birlikler tarafından kısa bir süre için işgâl edilen Kütahya, en karanlık günlerini içinde bulunduğumuz yüzyılın içinde yaşamıştır. I. Dünya Savaşı'nın yenilgiyle sonuçlanması üzerine, Osmanlı ülkesi galip devletler arasında yağma edilircesine parçalanırken, 17 Temmuz 1921 günü Yunan işgâline uğramıştır. Yunan işgâli, 1 yıl 1 ay 14 gün sürmüş, 26 Ağustos günü Kurtuluş Savaşı'nın ölüm-kalım taarruzuna geçen Türk ordusu, bu topraklarda büyük zaferi kazanmıştır.

Kütahya il merkezi ve çevresinde zengin tarihine ait nice izlere rastlanmaktadır. Kütahya il merkezindeki en önemli tarihî eserler şunlardır:

BALIKLI CAMİİ: 1550 yılında Vezîr-i Âzam Damat Rüstem Paşa tarafından yaptırılmıştır. Ufak, fakat güzel bir camidir.

HİSARBEY CAMİİ: 1487 yılında, Hisar Bey'in oğlu Muslihiddin Mustafa Bey tarafından yaptırılmıştır. Germiyanoğulları zamanından kalma bir yapıdır.

İMARET MESCİDİ: Germiyanoğlu II. Yakub Bey tarafından 1440 yılında yaptırılmıştır. Hâlen Vahitpaşa Kütüphanesi olarak kullanılmaktadır.

İSHAK FAKİH CAMİİ: Cemaleddin İshak Fakih tarafından 1434 yiinda yaptırılmıştır. Kütahya il merkezinin en güzel camilerinden biridir. Yanında yine aynı kişi tarafından yaptırılmış güzel bir medrese bulunmaktadır.

KARAGÖZPAŞA CAMİİ: Anadolu Beylerbeyi Karagöz Ahmet Paşa tarafından 1510 yılında yaptırılmıştır. Yanında güzel bir medresesi bulunmaktadır.

MENZİLHANE: 1506 yılında inşa olunmuştur. Şimdi yalnız cümle kapısının kitabesi ayakta kalmış bulunan büyük bir handır.

ULUCAMİ: 1411 yılında Çelebi Sultan Mehmet Tarafından I. Sultan Bayezit adına inşa ettirilmiştir. Güzel ve büyük bir camiidir. Yanında bir de kütüphanesi bulunmaktadır.

VACİDİYE MEDRESESİ: Mübazeddin Umur bin Savat tarafından 1314 yılında yaptırılmıştır. Hâlen Kütahya Müzesi olarak kullanılmaktadır.

VE DİĞERLERİ: 1487 yılından kalma Küçük Hamam ile 1549 yılında inşa olunan Balıklı Hamamı, Kütahya'nın il merkezinde yeralan diğer güzel tarihî eserler arasındadır.

Kütahya il merkezi dışındaki önemli tarihî eserler ise şunlardır:

AESANİ: İl merkezinin 40 kilometre güneybatısındadır. Bugün "Çavdarhisar" adıyla anılmaktadır. Özellikle Roma ve Bizans devri eserleri bakımından önem taşımaktadır. Günümüze oldukça iyi bir şekilde gelmiş Zeüs Tapınağı ile büyük tiyatro anfisi ve stadyum, en önemli kalıntıları arasındadır.

DİKİLİTAŞ: Kütahya il merkezine 51 kilometre mesafededir. Frigya devrinden kalma ilginç bir kaya mezardır.

DUMLUPINAR: Yakın tarihimizin en büyük dönüm noktasını teşkil eden 30 Ağustos 1922 Başkumandanlık Meydan Savaşı'nın cereyan ettiği ve Türk'ün büyük zaferine sahne olan yerdir. Kütahya il merkezine 74 kilometre uzaklıktadır. Bu büyük savaşta şehit düşenlerin anısına dikilen anıt, Çalköy'ün Zafertepe mevkiindedir. Zafertepe, Başkumandan Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın Büyük Taarruz'u yönettiği tepedir.

SYNAUS: İl merkezine 145 kilometre mesafededir. Bugün Simav adıyla anılan bu güzel ilçe merkezine hâkim bir nokta üzerinde yükselen Bizans yapısı kale, heybetli bir görünüm arzeder.

TAVŞANLI: İl merkezine 51 kilometre uzaklıktadır. Roma devrinden kalma mezarlar, XV. yüzyıl yapısı Kavaklık Camii ve yine aynı yüzyılın yapısı olan Beyçeşmesi pek güzel eserlerdir.

TİBARİPOLİS: Kütahya il merkezine 105 kilometre mesafededir. Bugün Emet adıyla anılan bu ilçe merkezindeki XV. yüzyıl yapısı Babükbey Camii, güzel mimarisi ile bilhassa dikkati çekmektedir.

KÜTAHYA

2581 — 1239

Yurt içi ve yurt dışı bankacılık işlemlerinizde
Türkiye Garanti Bankası

İçi, dışı çini kaplı camii...

KÜTAHYA il merkezinde görülecek yerler arasında ayrıca iki önemli bina da ayrı bir önem ve değer taşımaktadır. Bunlardan biri bütün dış cephesi Kütahya'nın güzelliği dillere destan olmuş çinileriyle kaplı hükümet konağıdır.1907 yılında Kütahya Mutasarrıfı olan Ahmet Fuat Paşa tarafından yaptırılan konak o tarihten beri hükümet konağı olarak hizmet görmektedir. Diğeri ise halk arasında "macarevi" diye anılan binadır. Macaristan ihtilâli liderlerinden olup, giriştiği hareketin sonuçsuz kalması üzerine ülkesinden kaçarak Osmanlı devletine iltica eden Janoş Mossuth ile arkadaşlarının 1849 yılında yerleştikleri Kütahya'da oturdukları ev ve burada yaptırdıkları çeşme ilginç bir özellik arzetmektedir. "Macarevi" bugün müze olarak kullanılmaktadır.

KALE:

Çevresi 3.5 kilometre, burç sayısı 70 olan kale kentin dikkate değer en büyük eseridir. Bizans devrinde yapılmış, Selçuk ve Osmanlılar zamanında onarılarak bugünkü durumunu almıştır. Muhteşem ve büyük iç kale Anadolu'da en iyi durumda kalan kalelerden sayılır.

ÇAMLIK:

Kente beş kilometre uzaklıkta bol ağaçlı piknik yeridir.

ÇAVDARHİSAR:

Kentin 60 Km. Güneybatısında Antik çağa ait Anadolu'da belki de en iyi korunmuş Zeus tapınağıdır.

EMET:

Türkler devrinden kalma Babük Bey Camii vardır. (XI. Yüzyıl) Gökçeışık'ta ve Tavşanlı yöresinde Dikilitaş mevkiinde Frig kaya mezarları bulunmaktadır.

AİZANİ:

Frig çağından kalan kent kalıntıları 60 kilometre uzaklıktadır.

ŞİFALI SULAR:

Yoncalı kaplıcaları kente 17 Km. uzaklıkta olup radyoaktivitesi 54 — 56 derece ve siyatiğe iyi gelir. Emet ilçesi yakınındaki Yeniceköy, Kaynarca kaplıcaları siyatik ve romatizmaya iyi gelir.

Eski Kütahya evleri...

KÜTAHYA'NIN ZENGİN FOLKLORUNU, ÇİNİCİLİK VE EL SANATLARI TAMAMLAR

Düğünlerin «Yasemin» oyunu ünlüdür

KÜTAHYA 'da yüzyılların şekillendirdiği türküler, maniler. destanlar, efsaneler, gelenek ve görenekler, yörenin zengin ve görkemli folklorunu oluşturmuştur.

Kütahya'da el sanatlarının büyük bir yeri vardır. 14. yüzyılda Germiyan Oğulları döneminde yöre kumaşlarının kalite ve zerafeti Avrupa'da bile ün saldığı bilinmektedir.

Çinicilik gibi, kumaş üzerine el işlemeciliği oldukça gelişmiştir. Özellikle "Atlas" ve ve "Kadife üzerine altın sırma ile işlenen Türk motifleri, yörenin giyim konusundaki düşünce ve zenginliğini yansıtacak niteliktedir.

"Eğrimli, Çatkılı, Tefebaşı" yörenin en ince ve en değerli işleme sanatını belirleyen giyimlerdir. "Dizbağı, Dallı, Bindallı, İzmirli ve Harali" ise diğer sanatlarını yansıtan giyimleri olarak bilinmektedir.

Kumaş üzerine işleme, özel gergef ve kasnaklar üzerinde altın ve gümüş, sim, pul-tırtıl ve renkli ipeklerle işlenmektedir.

Kütahya Merkez Lisesi müzik ve folklor kolu öğrencilerinin "Tefebaşı" giysisi ile ilgili tanıtımı şu şekilde yapılmaktadır:

"Adını dokuma tezgâhlarında kullanılan "Tefe" sözcüğünden aldığı tahmin edilen bu giysi, altın para zamanında 20-25 altın liraya elde edilmekte olduğu söylenmektedir.

Zengin düğünlerin baş ağır giysisi olan Tefebaşı, halen ailelerin çok önemli bir serveti olarak değerini korumakta ve çocuktan çocuğa devredilmektedir. Tefebaşının motifleri el tezgâhlarında dokunan ipek gibi yumuşak yönlü üzerine altın suyuna batırılmış gümüş sırma ile gergefte işlenmiştir.

Tefebaşının "entari" ve "şalvar" tabir edilen iki şekli vardır. Tefebaşı entari, üçetek biçimindedir. İçine eskiden ipek kumaş şalvar giyilirdi. Şimdi ise kırmızıdan pembeye kadar değişen tonlarda düz ipekli şalvarlar giyilmektedir.

Kütahya işlemeciliği ev yapımında da kendini göstermektedir. Kütahya'da eski evler genellikle büyük bir giriş kapısından sonra, iç avlu sonunda iki katlı ve önde yazlık denilen açık kısmı ile, geniş sofası ve iki tarafa dizili sedirli şömeneli evler olarak tanımlanmaktadır.

Bu evlerde tahta işçiliği, alçı içinde renkli camlarla döşeli pencereler vardır.

EVLENME

Kütahya düğünleri ve onunla ilgili gelenek ve görenekler görülmeye ve incelemeye değer niteliktedir. Merkez Lisesi Müzik ve Folklor Kolu öğrencilerinin bu konudaki araştırmları şu şekildedir:

"Düğün törenleri; "Kına", "Çeyiz", "Kuşak" ve "Gelin çıkarma" gibi ayrı ayrı bölümleri gerektirir. Gelin "Tefebaşı" diye adlandırılan en değerli bir elbise giyer. Başında konik şeklinde ve kırmızı grep zemin üzerine elmaslar dikilmiş bir taç vardır. Saçlarından aşağıya kadar uzanan gelin teli takılır ve yüzüne de bol allıkla, al duvak örtülür."

Geline, düğün sahibinin yakın akrabalarından evli ve genç kadınlar yardımcılık eder. Bunlara. "yenge" denilir., Bu düğünde kız ve erkek evi yengeleri ayrı ayrı olur. Bunlarda gelinin giysileri gibi özenle giyinirler. Kına ve çeyiz altı toplantılarına genel olarak genç kızlar ve yeni evlenmiş gelinler iştirak eder. Kına sahnesinin kendine özgü bir türküsü vardır:

Gül ezer, gül ezerler.
Gülü tabağa dizerler
Güzeli candan severler
Ah akabinde düştü gönül
Yardan ayrılması müşkül.

Bu türkü söylenirken yengelerin gelin ve önünde çenginin tuttuğu kına bulunan mumlar yanan altın bir tas getirilir. İki küçük kız çocuğunun elinde kırmızı grep mendil vardır. Küçükler kınayı yakar ve gelinin eline kırmızı mendilleri bağlarlar, bu anda.

Altın tas içinde kınamı ezdiler
Aman, aman, aman, hey...
Gümüş tarak ile zülfün çözdüler
Yatsıya varmadan başımı bozdular
Irak yakın deme aman, gel bana
Kızım işkencede diye ağlama
Aman, aman, aman, hey..

Türküsü söylenir. Erkek evi düğünlerinde de "Ye gelik, koltuk, güvey salma ve kakmık" gibi çeşitli toplantılar yapılır. Gerek kız evi ve gerekse erkek evinde sadece sözü edilen bu toplantıların her birinin kendine özgü oyunları, türküleri vardır. "Kakmık" erkeklere özgü ve bir toplantıdır.

OYUNLAR

Düğünlerde yengelerin "Yasemin" oyunu tek olarak oynanır. Bir başka oyunda düğünlerde iki kişinin karşılıklı kaşıkla oynadığı bir oyundur.

Kütahya'nın kendine özgü grup kadın oyunları. hareketli ve kıvrak "Tıpır, tıpır", "Çömüdüm", "Keklik" gibi oyunlardır.

Kır oyunları daire şeklinde veya karşılıklı gruplar halinde oynanan mani atmalı ve türkülere uygun figürlerle gelişmiştir. Kır oyunlarına "Turşucu güzeli", "Üşüdüm üşüdüm", "Çiğdemlik" oyunları örnek olarak gösterilebilir. Eskişehir yöre türküsü "Meşeli " Kütahya mızrabıyla vurularak "Meşeli" yaratıldığı söylenmektedir.

Yörede oyunlarda "Saz", "Darbuka","Dümbelek" gibi, çalgılar kullanılır.

Yöre oyunları "Zeybek" türü oyunların etkisi altındadır. "Kütahya zeybeği, karmı da yağdı, Kütahya'nın dağına, ebeler" ağır zeybek oyunlarıdır.

GİYSİLER

Erkek giysileri: Başta zeybeğin fakir veya zenginliğine göre keçe külah veya poşu ile çevrilmiş kırmızı fes bulunur.

İçte, gömlek yerine kullanılan "Kazeke" diye adlandırılan giysi ve daha fakir zeybeklerin giydikleri yakasız bir gömlek vardır.

Gömlek üzerine giyilen parçalı sallama cepken bulunur. Şalvar gömlekle aynı renk ve işlemededir. Şalvar "Sarpoşu" denilen bir kuşakla tutturulur. Çoraplar siyah yün veya kalçındır. Ayaklarda, yemeni çarık ve tulumbacı basığı vardır.

MANİLER

Mediha Karakoç'un Türk Folklor Kurumu'nun "Folklor" adlı dergisinde yayınlanan Kütahya-Tavşanlı yöresi manilerinden örnekler şu şekilde sıralanmıştır:

"Mararanın ipliği
Sökülmüyor diktiği
Benim yarimi sorarsanız
Domanç'in kekliği.

Entarisi aktandır
Ne gelirse haktandır
Benzimin sarılığı
Belki ayrılıktandır.
Gökte uçar kelebek
Kar yağar benek benek
Beni yardan ayıran
Takınsık kalbur felek."

ATASÖZLERİ

— Asıl soyu azmaz bal küpeceği kokmaz.
— Başında avuç kadar toprak olsa metre kadar ot biterdi.
— Akşam yazılan mektup sabahleyin okunmaz.
— Açlıktan öldüm demez, öd ağacından tabut ister.

DUALAR

— Allah altın tokalara yapıştırsın,
— Tuttuğun altın olsun

BEDDUALAR

— Urganlar gelesice,
— Teneşir paklayasıca,

SÜNNET HAZIRLIĞI

Zehra Örnek'in Folklora Doğru adlı derginin 28. sayısında yayınlanan Kütahya'da sünnet düğünü adlı yazısında şöyle şöyle demektedir:

"Sünnet töreninin en gösterişli ve göz alıcı yönü, sünnet olacak çocuğun iki yengesi ile iki sağdıcının seçilmesi, lohusa yatağından daha önemli ve görkemli olması gereken sünnet döşeği idi. Gerek düğünü temsil eden sünnet çocuğu ile sağdıç ve yengelerinin, gerekse sünnet döşeğinin donanması için gereken giyseler, taçlar, ziynet takımları, halılar, işlemeli örtüler, bohçaları, havlular, peşkirler, mendiller, özetle iğneden sürmeye, nelere ihtiyaç varsa bir bir tesbit edilirdi.

Döşek serılır. Uzerıne kırmızı-beyaz şeritleri halinde dokunmuş, "sopalı" adı verilen bir ipek çarşaf gerilir. Sırma işlemeli yastıklar vardır.

Göz boncuğu, çeşitli mavi boncuklar, kırk çörekotu taşıyan birer torbacık ve üzerlik otundan karma birer tutam nazarlıklar, tül kemerlerin sivrilerine bağlanır. Taç askısının üzerine gelmek üzere bir Kur'an asılır.

Gelin kına yakılması töreni...

Özel yemekleri

Yörenin kendine özgü yemeklerinin yanı sıra Kütahya'da oldukça değişik yemekler yapılmaktadır: "Cimcik, Şibit, Peluze, Dolamber böreği, Yufka tatlısı, Gözleme, Mantı, Ihıbıda dolması, Sapıcak, Çuruklama, Tosunum, Höşmerim, Kaygana, Kapama" yörenin en sevilen yemekleri arasında yer alır.

TÜRK TİCARET BANKASI
TÜRKBANK
"IKINCI ADRESINIZ"

Başta çinicilik olmak üzere, halıcılık ve dokumacılık gibi el sanatları ile tanınan tarihî bir ilimizdir.
Çam ve ardıç ormanlarının oluşturduğu doğa güzelliklerinin yanında, tarım ve hayvancılık, önde gelen uğraşılar arasındadır.

Türk Tcaret Bankası 1966 yılından beri Kütahyalılara etkin bir şekilde hizmet vermenin kıvancı içindedir.

KÜTAHYA İL MERKEZ ŞUBESİ
Kütahya

Kütahya İli Şubeleri
Simav, Tavşanlı

TÜRK TİCARET BANKASI
TÜRKBANK
"IKINCI ADRESINIZ"

Kütahya'nın ünlü porselenleri...

EKONOMİSİNİN TEMELİNİ TARIM OLUŞTURUR

KÜTAHYA'da ekonomik faaliyetlerin temelini tarım oluşturmaktadır. Kütahya, Türkiye'de tahıl üretimi yapılan alanın yüzde 1.62'sine sahiptir.

Tahıllar içinde en önemli yeri buğday tutmaktadır. Toplam tahıl üretimi içinde buğdayın payı yüzde 68'dir. Daha sonra sırası ile arpa, mısır, çavdar, yulaf, darı ve pirinç belli başlı tarımsal ürünlerdir.

Baklagiller üretiminin geliştiği illerimizden biri de Kütahya'dır. En fazla yetiştirilen ürün nohuttur. Daha sonra önem sırası ile fasulye, mercimek, bakla ekimi yapılmaktadır.

ENDÜSTRİ BİTKİLERİ

Kütahya'da ekilen endüstri bitkileri içinde şeker pancarı üretim bakımından birinci gelmektedir. Daha sonra tütün, kenevir lifi, anason, afyon sakızı sıralanmaktadır.

Meyveciliğin de önemli olduğu Kütahya'da en çok vişne yetiştirilmektedir. Daha sonra üretim miktarlarına göre sırayla, kızılcık, dut, muşmula, erik ve kiraz gelmektedir.

İlin hayvan varlığında ön sırayı tiftik keçisi almaktadır. Tüm Türkiye'deki tiftik keçisi toplamının yüzde 6.25'i Kütahya'da bulunmaktadır.

ORMANCILIK

Kütahya'da ormanların alan ve ürün olarak önemi çok büyüktür. Ormanlık alan içinde en büyük pay bozuk korulardır.

Orman ürünleri içinde en önemlisi tel direğidir. Maden direği, tomruk, yakacak odun ve sanayi odun üretimi de önemlidir.

Kütahya'nın il ve ilçeleri zengin maden yataklarına sahiptir. Gediz ilçesinde Gediz Kömürü maden ocakları ile boraks madeni çıkarılmaktadır. Seyitömer Kömür Madeni ile Değirmisaz Kömür Ocakları'nda da hem kalitesi yüksek ürün elde edilmekte hem de rezerv bakımından işletmeye çok müsait koşullar bulunmaktadır.

Kütahya'da Türkiye'nin en büyük Kimya Sanayii "AZOT" Fabrikası bulunmaktadır. İlde tarımın gelişmesinde büyük katkısı olan gübre üreten bu tesis ayrıca yurt savunması için lüzumlu olan patlayıcı madde de imâl edebilmektedir.

Kütahya'da Türkiye Şeker Fabrikalarına bağlı, yılda 300 top pancar işleyen bir şeker fabrikası bulunmaktadır. 42 bin top Kristal/Yıllık şeker üreten fabrikanın kampanya dönemi beş ay sürmektedir.

Kütahya'da halkın ortaklaşa kurduğu bir porselen fabrikası bulunmaktadır. Ürettiği malları Ortadoğu'ya ve dış ülkelere ihraç eden tesiste, el dekoru vazolar, fincan, yemek takımları yapılmaktadır.

Kümaş, Kütahya Manyezit İşletmeleri'ne ait tesis, Manyezit Simtel madeni işleyebilmektedir. Ürettiği malların bir kısmı Sovyetler Birliği'ne, İtalya'ya, İran'a ve Yugoslavya'ya gönderilmektedir. 1981 yılında faaliyete geçen fabrikanın yüzde 99.3'ü Etibank'a aittir. 1982 yılında tevsii yapılan tesisin kapasitesi %100 artacaktır.

Kütahya'da 16 kilometre mesafede Seyitömer Termik Santralı bulunmaktadır. Ayrıca Tavşanlı ilçesi sınırları içerisinde Tunçbilek Termik Santralı bulunmaktadır.

ÇİNİCİLİK

Kütahya'da çini imâl eden pek çok atölye ve imalathaneler bulunmaktadır. Ayrıca Çini çamuru üreten bir fabrika bu yıl faaliyete geçmiştir.

Kütahya'da on kadar kiremit ve tuğla fabrikası bulunmaktadır. Tuğla fabrikaları biri hariç özel sektöre aittir. Bir adedi ise, Sümerbank'a aittir.

Kütahya'nın Gediz ilçesinde Balkanların en büyük iplik fabrikası bulunmaktadır. "GİMAŞ" adı altında halk kuruluşu olan tesisin ürettiği pamuk ipliği yurt dışına ihraç edilmektedir.

Kütahya'nın Simav ilçesinde ise "SETAŞ" sunta ve kontraplak fabrikası mevcuttur.

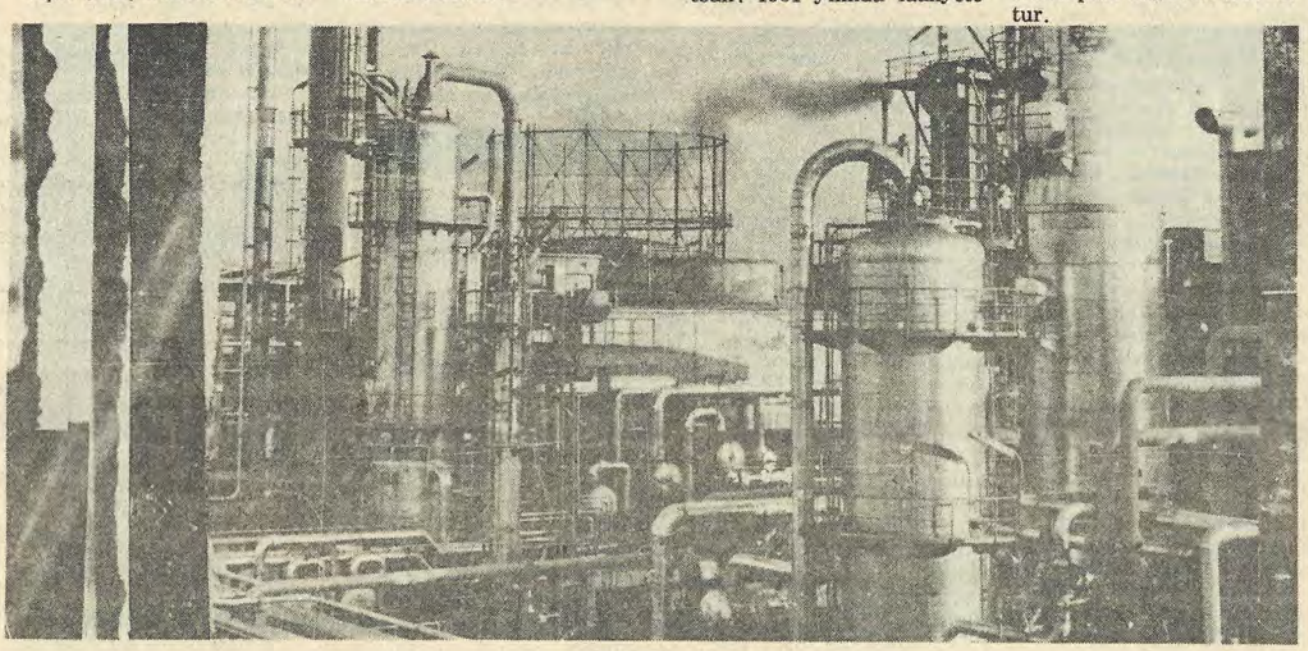

Kütahya Azot, gübre fabrikası ve amonyak deposu...

RÖPORTAJ

NAFİ GURAL (Fabrikatör)

Kütahyamız, sahip olduğu potansiyele oranla hak ettiği payı alamamış, bu potansiyel bugüne kadar gerektiği şekilde değerlendirilememiştir. Ekonomisinin güçlenebilmesi için aşağıdaki hususların gerçekleşmesi gerektiğine inanıyorum.

Organize sanayi bölgesi daha fazla gecikmeden teşkil edilmelidir. Yatırımcıyı özendiremediğimizden yatırım yapılamamaktadır. Organize sanayi bölgesinin teşkili halinde yatırımların çoğalacağını düşünüyorum.

Kütahya'nın özelliklerine uygun yatırım konuları aranmalı ve yapılabilirliği araştırılmalıdır. Örneğin uçucu küllerin, baraj göllerindeki kerevitlerin, mermer yataklarının değerlendirilmesi, boraks, antimuan, barit, krom gibi madenlerin ileri derecede işlenmesi.

Orman ürünlerine dayalı entegre kâğıt tesisleri ile malt tesisleri, buğday ve ay çiçeğini ileri derecede işleyecek entegre tesisler düşünülmelidir.

Tarım, hayvancılık, tavukçuluk ve özellikle soğuk depoculuk fikri olgunlaştırılmalı, bu işlere yönelik makine imâlâtı düşünülmelidir.

İBRAHİM ŞENOL (Tüccar)

Türkiye'de faaliyette bulunan tüccar esnafının en zor şartlar altında çalışanı Kütahya'dadır.

Kütahyalılar alacağı malın çoğunu Eskişehir'den temin eder. İlçelerimizin hemen hepsi İzmir'e yakın olduğundan alacağı malı Ege bölgesinden alır. Hal böyle olunca Kütahyalı tüccarlar ellerindeki malı yıllarca satamaz.

Tüccar esnafının çoğu malî kriz içerisindedir. Gün ve gün sermayelerini yitiren tüccar şirketleşmeye veya kooperatifleşmeye karşı heves duymaktadır. Ancak bu güne kadar şirketlere para yatıranlar hüsrana uğratıldığından tüccarlarımızın çoğu korkutulmuştur.

Büyük parça satanlar elerindeki malın parasını tahsil edemez durumlara düşmüştür.

Nitekim Kütahya'da tüccar esnafı memur kazancını bile erişememektedir.

KÜTAHYA AZOT GÜBRE FABRİKASI

Türkiye'de tarım ürününü artırıcı faktörlerin başında sunî gübre istihsali gelmektedir. Nitekim, bu nedenle Kütahya'da 1961 yılında kurulan gübre Fabrikası, 1966 yılında tevsi edilmiştir. Kütahya Azot İşletmeleri Balkanlar'ın en büyük kimya sanayiidir. Tesislerde, yalnız gübrü üretilmekle kalmayıp yurt müdafaası için lüzumlu olan patlayıcı madde de üretilmektedir.

Kütahya Azot Fabrikaları'nın ürettiği mallar şöyledir:

Amonyak, amonyum nitrat gübresi % 26 No, % 20 N. Amonyum sülfat gübresi, % 21 N, teknik amonyum nitrat, (kristal) (granül), kesif nitrik asidi, azot gazı, oksijen gazı).

Fabrika: Kütahya-Eskişehir karayolu üzerinde kurulmuş olup, Kütahya'ya 7 kilometre mesafededir. 3750 işçi, mühendis ve idarî personel barındıran tesisin bazı bölümleri eskidiğinden bugünlerde Alman montörlerce değiştirilecek kısımlar tesbit edilmektedir.

LEBLEBİNİN 200 YILLIK GEÇMİŞİ VAR

Tavşanlı ilçesinde imal edilen Leblebi, ilçeye gelen yerli ve yabancı turistlerin büyük ilgisini çekmektedir. Tavşanlı İlçesi'ndeki binlerce ailenin geçim kaynağı olan "Leblebi" 200 yıl kadar önce Şeyh Murat Gazi'nin yörenin nohutlarını leblebiye dönüştürmekle başlamış o günden bu yana ünlü Tavşanlı Leblebi'si imalâtı büyük boyutlara ulaşmıştır.

Ürettikleri leblebiyi pazarlama sıkıntısı çektiklerini belirten yöre halkı, devlet desteği sağlanırsa, Türkiye'nin her yerine leblebi gönderebileceklerini ayrıca, ihracat bile yapabileceklerini söylemişlerdir. Fotoğrafta: Kütahya'nın Tavşanlı ilçesinde leblebi imâl eden bir firma görülüyor...

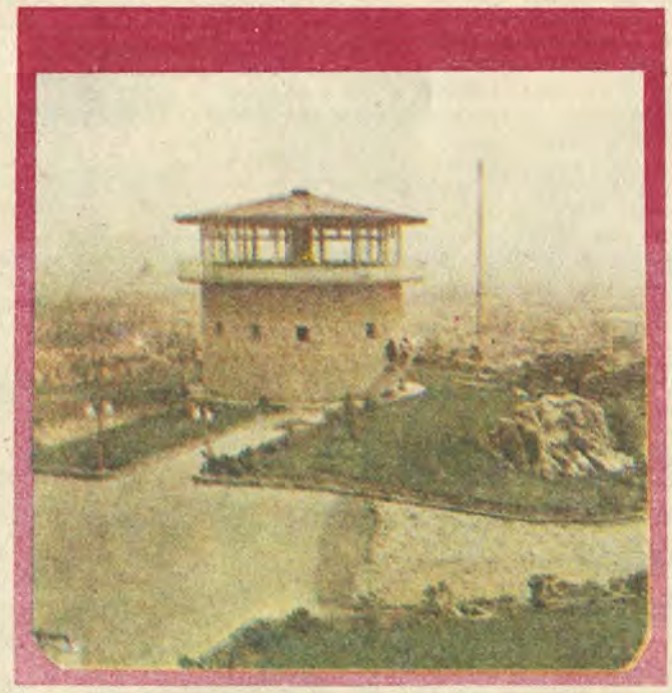

KÜTAHYA DÖNER GAZİNO

Kütahya Belediyesi, şehrin en yüksek tepesi olan tarihî hisar kalesinde bir döner gazino inşa ettirmiştir. Yemek servisi anında çevresinde dönen gazino, Kütahya'ya kuş bakışı seyrettirmektedir. Fotoğrafta: Döner Gazino görülüyor...

Huzurlu Yaşayın

Bu yıl mahsul bolca bin bereketli olsun paranız İş Bankası'nda gönlünüz huzur dolsun.

Tasarruflarınızı, paranızın ve istikbalinizin emniyeti olan Türkiye İş Bankası'nda değerlendirin, huzurlu yaşayın!

TÜRKİYE İŞ BANKASI

Ata sporu cirit oyunları, at koşuları Kütahya'da hâlâ vardır

Her dalda başarılı sporcular yetişmiştir...

Kütahyaspor futbolcuları...

KÜTAHYA'da modern sporlar Cumhuriyetin ilânından sonra kendini göstermeye başlamıştır. Daha önceleri bu yöremizde de ata sporumuz güreş bir gelenek halinde köylerde, köy düğünlerinde ve panayırlarda kendini göstermiş, bunun yanısıra bazı bölgelerde cirit oyunları ve at koşuları da bu geleneğin bir parçası olarak devam etmiştir.

Kütahya'da modern sporlar futbolla başlamış, sonra diğer spor dallarında faaliyetler görülmüştür. Atletizm, voleybol, minder güreşi, boks bu sporların arasında yer almıştır. Halkevlerinin kurulmasından sonra bir takım spor dallarında geniş faaliyet başgöstermiş, okullararası karşılaşmalar da bu sportif faaliyeti desteklemiştir.

Kütahya Gençlik, Linyitspor, Dumlupınar, Tavşanlı Gençlik, Dağcılık Gençlik gibi spor kulüplerinin yanısıra Havagücü gibi askerî kulüp ve Azotspor ile Kütahya Şekerspor gibi müessese kulüpleri bu ilimizin spor faaliyetinde önemli rol oynamışlardır.

KÜTAHYASPOR

Kütahya'da ilin adını taşıyacak bir spor kulübü kurulması yolunda yapılan girişimler sonucu Kütahya'nın dört eski ve köklü spor ocağı olan Alayunt Gençlik, Dağcılık Gençlik, Kütahya Gençlik ve Dumlupınar kulüplerinin birleşmeleri sonucu 1966 yılında Kütahyaspor Kulübü ortaya çıkmıştır. Kütahya'nın dillere destan olmuş çinilerinin klâsik renkleri olan Mavi-Lâcivert renkler altında kurulan kulübün profesyonel futbol takımı 1967 yılında Türkiye İkinci Ligi'ne alınmış ve bu ligde uzun yıllar büyük bir varlık göstermiştir. Kütahyaspor takımı hâlen Türkiye İkinci Ligi'nde faaliyetini sürdürmektedir.

Bisiklet sporu dalında : Sait **Toy Celal Fidan.** (Uzun seneler sürat ve mukavemette millî olmuşlardır.) **Güreşte: Halis Baykuş** (Millî). **Eskrim dalında: Asiye Fidan** (Millî) Türkiye Birinciliği elde etmiştir. **Atıcılık: Asfer Turan** (Millî) - Türkiye ikinciliğini kazanmıştır. Futbolda: **İsa** (Kütahya Genç Takımı'ndan yetişmiştir. Daha sonra A kadroya, Altay futbol takımı, Fenerbahçe futbol takımı, Zonguldak futbol takımlarında oynamış, millî formayı giymiş ve Dünya Karması'na seçilmiştir.)Galatasaraylı Ahmet Akkuş, Beşiktaşlı kaleci Cahit, (Amatör Millî), Suat Taştan (Genç Millî), Beşiktaşlı sağaçık Coşkun, Rıdvan Kösemihal (Balıkesirspor Antrenörü), Mehmet Kocatürk (Kütahyaspor Antrenörü), İhsan Ertan (B.T. Bölge Müdürü ve Kütahyaspor Teknik Direktörü), İkinci Lig 1968-69 gol kralı Kemal Keskin, Halil Tuğrul (Kütahyaspor eski antrenörü), Linyitsporlu Fuat (Amatör Millî) Linyitsporlu İzzet (Amatör Millî), Sebahattin Özer, (1958 -59) Amatör Şampiyonanın gol kralı), Üner Ulusavaş (Antrenör), Metin Şenay (Adana Demirspor'un acar santrforu) Kütahya'dan yetişen ünlü sporcular dır.

Kütahya il merkezinde 29, Tavsanlı ilçesinde sekiz, Gediz ilçesinde altı, Simav ilçesinde üç, Emet ilçesinde dört, Domaniç ilçesinde iki, Altıntaş ilçesinde bir olmak üzere toplam 53 kulüp bulunmaktadır.

Kütahyaspor yörenin en popüler kulübüdür. Diğer ünlü kulüpler arasında Tavşanlı Gençlik 1938'de, Linyitspor 1945'de, Gedizspor 1945'de, Emetspor 1946'da, Altıntaşspor 1950'de, Moymulspor 1954'de, Porsukspor 1955'de, Azotspor 1958'de yer almaktadır.

Kütahya'dan yetişen ve dünya karmasında da oynayan futbolcu İsa...

Kütahyaspor Antrenörü Mehmet Kocatürk...

BEDEN TERBİYESİ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

Beden Terbiyesi Bölge Müdürü: İhsan Ertan
Adresi: Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüğü Kütahya
Telefon numarası: 1474-2343-2344
Memur sayısı: 39
Lisanslı sporcu sayısı: 64 bayan, 417 erkek
Tesisler: Dumlupınar Stadı 16.000 kişilik, Dumlupınar Spor Salonu 2000 kişilik, Tavşanlı Stadı 5000 kişilik, Tavşanlı Spor Salonu 1500 kişilik, Gediz Stadı tribünsüz, Gediz Spor Salonu 250 kişilik, Simav Stadı tribünsüz, Simav Spor Salonu 250 kişilik.
İnşaatı devam eden tesisler: Kütahya Kapalı Yüzme Havuzu, Tavşanlı Spor Salonu.
Bölgede faaliyet gösterilen spor dalları: Atletizm, basketbol, voleybol, hentbol, masa tenisi, futbol.

«ÇİNİ FESTİVALİ»

Kütahya'da her yıl temmuz ayı içerisinde "ÇİNİ FESTİVALİ" düzenlenir. Üç gün devam eden festivale, yerli ve yabancıların folklor ekipleri katılır. Fotoğrafta: Geçtiğimiz yıl yapılan çini festivalinde Arnavutluk folklor ekibi, şehir içinde gösteri yaparken görülüyor... (Kütahya Belediyesi Turizm Müdürlüğü'nce Çini festivali her yıl düzenlenmektedir.)